

Elżbieta Korzeniecka

Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku

Marketing czytelnicy na Złotej

Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku od wielu lat podejmuje działania, które mają na celu propagowanie literatury dziecięcej i młodzieżowej (*Podlaskie Spotkania z Pisarzami, Białostocki Tydzień Czytania Dzieciom*). Od kilku lat realizujemy projekty, które trwają przez dłuższy okres czasu – kilka miesięcy. Poprzez nasze lekcje chcemy wspomagać nauczycieli, których zadaniem jest rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży.

Teatr a literatura

Projekt *Teatr a literatura* był jedną z form dotarcia z tekstem literackim do najmłodszych. Realizowaliśmy go we współpracy z Białostockim Teatrem Lalek oraz studentami Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Białymstoku w okresie od listopada 2015 roku do końca stycznia 2016 roku. Związek teatru z literaturą od wieków jest nierozdzielny – dorosły widz i czytelnik wyrasta z młodego odbiorcy sztuki i literatury.

Zajęcia dla przedszkolaków prowadzone w ramach projektu edukacyjnego *Teatr a literatura*.
Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Adresatami projektu byli nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz dzieci w wieku 4–9 lat. Przyświecała nam idea propagowania czytelnictwa, poszukiwaliśmy sposobów zachęcenia dzieci do czytania książek. Powstał projekt odzwierciedlający powiązania tekstów literackich z przedstawieniami teatralnymi. Napisaliśmy scenariusz, stworzyliśmy adaptację tekstu *Smok Podwawelski* na podstawie książki Joanny Gutowskiej *Legenda polskie: scenariusze dla teatryku szkolnego* i przygotowaliśmy krótkie przedstawienie. Było to dla nas nowe doświadczenie i wyzwanie. Wypożyczone z teatru elementy scenografii oraz lalki sprawiły, że zajęcia odbywały się w bajkowej scenerii, zyskały na atrakcyjności.

Zainteresowanie przedsięwzięciem przeszło nasze oczekiwania. W naszych lekcjach uczestniczyły zarówno dzieci szkolne, jak i przedszkolaki. Zdecydowaliśmy się na przedłużenie projektu o jeden miesiąc. Wzięło w nim udział 798 dzieci i nauczycieli z 11 szkół i 8 przedszkoli, wśród nich również dzieci spoza Białegostoku.

Materiał z realizacji projektu *Teatr a literatura* został zamieszczony na Facebooku. Odwiedziła nas ekipa telewizyjna, a nakręcony materiał został wyemitowany w *Obiektywie*. Zdjęcia z lekcji można obejrzeć na stronach internetowych szkół, które uczestniczyły w projekcie. W opinii nauczycieli biorących udział w zajęciach, tematyka projektu była bardzo interesująca. Dzieci poszerzyły wiadomości na temat książek i teatru, zwiedziły bibliotekę. Pozytywnie ocenili całe przedsięwzięcie za pomocą emotikonów.

Zachęceni sukcesem zdecydowaliśmy się poszerzyć naszą ofertę biblioteczną o zajęcia z dziećmi, opierając się na współpracy ze szkołami i przedszkolami.

Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!

Wkrótce taka okazja nadarzyła się. Propozycję napisania projektu propagującego dziecięcą literaturę niemiecką otrzymaliśmy od Goethe Institut, który od wielu lat współpracuje z Mediateką Języka Niemieckiego funkcjonującą przy Bibliotece Pedagogicznej CEN w Białymstoku. Powstał projekt *Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!* Celem projektu była popularyzacja języka niemieckiego wśród dzieci i młodzieży.

Zajęcia *Mały Duszek* dla klas I-III szkoły podstawowej w ramach projektu *Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!*
Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Otrzymaliśmy od naszego partnera środki finansowe na zakup potrzebnych pomocy. Zakupiliśmy książki niemieckich autorów w przekładzie na język polski (71 egzemplarzy), materiały papiernicze, rekwizyty. Z jeszcze większym rozmachem przystąpiliśmy do realizacji, włączyliśmy do projektu wszystkie klasy szkoły podstawowej. Przeprowadziliśmy warsztaty dla nauczycieli i rodziców dotyczące metod pracy z teatrykiem Kamishibai i lapbookami, warsztaty dla nauczycieli języka niemieckiego, zatytułowane *Wciągające historie kryminalne z zagadką na lekcji języka niemieckiego w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej* (prowadząca: Krystyna Łuniewska – konsultant języka niemieckiego). Powstały trzy scenariusze na podstawie książek niemieckich autorów. Bardzo ważne było przygotowanie sali – musiały znaleźć się w niej wszystkie elementy niezbędne w prowadzeniu trzech różnych zajęć. Zmienialiśmy scenografię w zależności od propagowanej literatury. Dzieciom bardzo podobała się sceneria pomieszczenia, które było inne od klasy. Wykorzystywaliśmy różne formy zabawowe, łączyliśmy bardzo stare (teatrzyk Kamishibai) z całkiem nowymi (lapbooki). Staraliśmy się zaskakiwać niekonwencjonalnymi sposobami poznawania tekstu literackiego.

Promowanie czytelnictwa w formie mądrej zabawy pozwoliło wprowadzić dzieci w mało znany świat literatury niemieckiej. Projekt został dobrze przyjęty przez środowisko nauczycieli. Był realizowany od marca do końca grudnia 2016 roku. Odbyło się 106 lekcji, w których wzięło udział ponad 2000 dzieci i 177 nauczycieli z Białegostoku i mniejszych miejscowości. W konferencji podsumowującej projekt uczestniczył przedstawiciel Goethe Institut, który bardzo pozytywnie ocenił naszą pracę. Przygotowaliśmy materiał zdjęciowy, krótkie filmiki, wywiady z dziećmi, nauczycielami, rodzicami. Na bieżąco można było śledzić nasze zajęcia na Facebooku.

Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje

Od 2016 roku, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa (NPRCz), Ministerstwo Edukacji Narodowej realizuje Priorytet III: „Zakup nowości wydawniczych oraz modernizacja infrastruktury bibliotek szkolnych i pedagogicznych”. Jego głównym celem jest upowszechnianie edukacji czytelniczej i medialnej oraz wzrost czytelnictwa wśród uczniów. Celem programu jest wsparcie bibliotek szkolnych i pedagogicznych w zakresie zakupu nowości wydawniczych i lektur rozwijających kompetencje i zainteresowania dzieci i młodzieży. Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku przystąpiła do jego realizacji. W ramach NPRCz podejmowane są różnorodne działania mające na celu zachęcanie uczniów do czytania i popularyzacji wartości, jakie daje każdemu czytelnikowi obcowanie z książką. Powstał projekt edukacyjny *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*. Zakupiliśmy książki, na podstawie wcześniej przeprowadzonej diagnozy wśród nauczycieli oraz założeń projektu. Księgozbiór wzbogaciły publikacje dla dzieci i młodzieży różnorodne pod względem tematyki i formy wydawniczej. Wśród nich są książki nietypowe, interaktywne, o różnych formatach, picturebooki, z ruchomymi ilustracjami, z magicznymi kartonikami. Przyciągają wzrok, bawią i uczą. Zakupiliśmy również wydawnictwa, skierowane do nauczycieli, dotyczące historii pisma i książki oraz rozwoju czytelnictwa.

Młodzież gimnazjalna podczas zajęć *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*.

Fot. M. Kakareko-Wiszowata.

Od listopada 2016 roku nauczyciele bibliotekarze prowadzą zajęcia edukacyjne skierowane do nauczycieli i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Podczas lekcji w niekonwencjonalny, ciekawy sposób przekazujemy wiedzę dotyczącą pisma i książki. W tym celu wykorzystujemy prezentację multimedialną, zabawę w „głuchy telefon”, kalambury, tworzenie piktogramów (zapisywanie wiadomości bez użycia liter, za pomocą symboli). Te praktyczne zajęcia uzmysławiają uczniom ogromną rolę pisma i książki w rozwoju cywilizacji i komunikacji międzyludzkiej. Dodatkowym atutem zajęć jest wystawa narzędzi i materiałów pisarskich – ołówków, maszyn do pisania, kałamarzy, temperówek itp. Są to eksponaty wypożyczone z Muzeum Historycznego w Białymstoku. Atrakcyjnym dopełnieniem jest możliwość wzięcia do ręki osobliwych książek zakupionych w ramach projektu i interaktywny kontakt z tymi wydawnictwami. Budzi to pozytywne emocje uczestników zajęć, prowadzi do zainteresowania książką.

Od lutego 2017 roku oferta zajęć edukacyjnych w ramach projektu *Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje* jest adresowana także do nauczycieli i uczniów szkół gimnazjalnych oraz starszych klas szkół podstawowych.

Młodzież aktywnie uczestniczy w zajęciach prowadzonych metodą zabawową. Na stronie internetowej Biblioteki Pedagogicznej CEN w Białymstoku została zamieszczona relacja z prowadzonych zajęć¹.

STRESZCZENIE:

W artykule przybliżono wybrane projekty promujące czytelnictwo, realizowane przez nauczycieli bibliotekarzy Biblioteki Pedagogicznej Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku (*Teatr a literatura, Niemiecka literatura – czytamy to, co dobre!, Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*).

SŁOWA KLUCZOWE:

promocja czytelnictwa, projekty promujące czytelnictwo, literatura dziecięca i młodzieżowa, teatr w bibliotece, Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku.

¹ B. Werpachowska. „*Verba volant, scripta manent – Słowa ulatują, pismo pozostaje*” – relacja z pierwszych zajęć [on-line]. [dostęp: 04.05.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://biblioteka.bialystok.edu.pl/cms/?q=node/2032>.